

LECTURA INCÒMODA

Enric Ciurans

Homer, Ilíada, d'Alessandro Baricco. Lectura dramatitzada. Traducció: Anna Casassas. Intèrprets: Jordi Boixaderas, Marta Marco i Lluís Soler. Posada en escena: Antonio Calvo. Plaça del Rei, 6 de juliol de 2006.

Malgrat que les guerres sembla que no s'aturen i que precisament és al Proper Orient on s'esdevé més crònica aquesta malaltia de la humanitat, hi ha iniciatives que pretenen dur-nos l'esperança que els conflictes poden tenir fi, i despertar-nos d'aquest malson atàvic que patim. Això és el que pensà l'escriptor torinès Alessandro Baricco en adaptar per a la lectura actual, és a dir, passant del vers a la prosa, el gran clàssic de la Grècia clàssica, la *Ilíada*, amb l'objectiu de divulgar-la i popularitzar-la entre la població del seu país i extreure'n una lliçó de pau enfront de la crueltat de la guerra. Aquest text, considerat el primer monument literari europeu, parla d'una guerra mítica on els guerrers que hi participen no són més que petites fitxes en el gran tauler de jocs dels déus, i exemplifiquen per damunt del dolor, la destrucció i la mort amb què s'acompanya tota guerra, la bellesa de la lluita, de l'amor, de la valentia de vencedors i vençuts. Però, en aquesta versió del segle XXI, les paraules modernes de Baricco traspuen, també, tot el dolor i el sense sentit de la guerra, més enllà de la bellesa arcaica de la història homèrica.

L'objectiu últim de Baricco —que abans d'esdevenir escriptor fou llibreter— és que, primer els italians, i després els europeus, retornem a la lectura dels clàssics, a la formació que no hauríem hagut d'oblidar mai, perquè és la nostra essència cultural. Només així s'entén com va emprendre la tasca enorme i, potser, temerària, d'adaptar les paraules atribuïdes a Homer i traspasar-les al gran públic amb èxit. I ho aconseguí. El 2004 llegí el seu llibre davant més de deu mil persones a Torí i a Roma; així s'inicià la història d'aquest llibre que ha estat traduït l'any passat al català (traducció d'Anna Casassas; La Magrana, 2005) i ha aconseguit un gran ressò arreu dels països europeus. Però Baricco no es conformà amb la translació dels vint-i-quatre cants del llibre original, sinó que procedí a una transformació intensa de l'estructura del llibre, ja que utilitza diversos personatges com a narradors de la història: Ulisses, Aquil·les, Diomedes, Andròmaca, entre d'altres, els quals narren com van succeir els fets, afegint-s'hi al final l'aede Demòdoc, el qual com a epíleg de la història narra el final de la guerra més enllà de la mort d'Hèctor, que és com acaba l'obra original. En general, creiem que es manté el sentit del text original, i la introducció de l'epíleg sembla encertada, perquè desvetlla al lector el vertader final de la història. Això sí, Baricco humanitza el dolor i converteix la guerra de Troia en un crit contra la guerra.

És així com arriba a nosaltres aquesta lectura dramatitzada del text de Baricco, de la mà de tres grans actors del nostre país: Marta Marco, Lluís Soler i Jordi Boixaderas, i en un indret —no

tan multitudinari com els de Baricco a Itàlia—, *a priori* magnífic com és la plaça del Rei. Però, precisament, la ubicació d'aquesta lectura ha estat el principal problema que ha tingut aquesta representació, ja que la incomoditat manifesta de les cadires on s'asseia el públic i el soroll excessiu procedent de més enllà del recinte, deslluïren la lectura. Creiem que l'organització d'un festival tan important com el Grec hauria de pensar més en el públic, atès que és a qui va adreçat l'espectacle i no pot sotmetre'l a aquestes incomoditats. No és admissible. Més enllà d'aquest fet, de gran transcendència, cal dir que la lectura transcorregué pels camins previstos, amb la veu plena de matisos dels tres intèrprets que es van sobreposar amb professionalitat a les moltes dificultats que a ells també els plantejà aquest espai. En resum, una vetllada deslluïda per la imprevisió de l'organització, malgrat partir d'una bella idea tan necessària ara, com ahir, com demà. Però la guerra (les guerres) no s'atura...